

Ismét nagy gond: a vándorlás

Termelés három műszakban, óvoda egy műszakban • Lakásért vidékre

Budapesten naponta százak és százak hagyják el vállalatukat és keresnek új helyet. A Vörös Csillag Traktorgyárban 1961-ben a munkások 28,3 százaléka, 1962-ben pedig már 34 százaléka cserélődött ki. Több más nagy gyárban is fokozódott a vándorlás, néhol a munkások fele kilépett, a Metallochémia-ban pedig többen mentek el, mint ahányan beléptek.

Mi az oka ennek? Az alapvető ok a munkaerőhiány. A fővárosban az új helyek száma gyorsabban növekszik, mint a munkát keresők száma. 1961-től 1963-ig (!) a Telefongyár az addigi létszám negyedével, a Beloiannisz gyár a harmadával akarja növelni a munkások számát, de jelentősen gyarapodnak más üzemek is. A férfiak mind dolgoznak, a munkába lépő fiatalok száma is csökken, mert tovább járnak is-

kolába. Az utóbbi időben a falu volt a vállalatok legfőbb tartaléka, de az első félévben már hiába adtak ki engedélyeket vidékiek alkalmazására: a vidékiek alig jelentkeztek. Hol található az üzemek új munkaerő? A másik gyárban. Nem ritka már a tudatos csábítás sem.

A vándorlás ára

A Fővárosi Tanács munkaügyi osztálya megkérdezte a vállalatokat, hogy milyen hatása van a munkaerőhiánynak. Ime, a válaszok:

Metallochemia: „A munkaerőhiány erősen visszaveti a termelést. A vándorlás nagy, a vidékről feljött fiatalok átmeneti helynek tekintik az üzemet.”

Telefongyár: „Mérnökök, lakatosok, forgácsolók, segédmunkások hiányzanak. A munkaerőhiány rendkívül károsan befolyásolja a gazdaságosságot és a termelékenységet.”

Másutt is hasonlókat tapasztaltak. Az alkatrészgyártásban alig győzik a munkát, a szerelők viszont állnak. Azután elkészülnek az alkatrészek, kezdődik a hajrá, amikor semmi sem drága. Túlóráznak, esik a termelékenység, növekednek a költségek.

Közelebb a családhoz

A munkaerőhiány a vándorlás fő mozgatója, de a vándorlás is fokozza a munkaerőhiányt. Sok-sok millióba kerül évente a vállalatoknak a vándorlás.

Hogyan lehet mérsékelni a vándorlást? Melyek a vándorlás leggyakoribb közvetlen indítékai?

Az eltávozók közül többen régi szakmájukba tértek vissza. Ha ez a vállalatoknak kedvezőtlen is, országos szinten hasznos. A vándorló fiatalok gyakran arra hivatkoznak, hogy az üzem nem biztosítja a tanulásukat.

Budapestre vonatkozó újságcikkek			
OSZTÁLYOZÁS			
331			
Szerző:	Keszé Flórián Tolmács		
Cím:	Ismét nagy gond: a vándorlás		
Forrás:	Élet Hivatal		
(Hely)	1963. aug. 14.	(Köt. v. füz.)	(Oldal)
(Idő)			
Hely		Személy	
Idő			1963
		Helyszám	

A Ganz-MÁVAG-ban a vándorlást azzal magyarázzák, hogy sokan visszamennek falujukba. Részben a tsz-ek megerősödése, részben a vidéki iparosítás növeli az elhelyezkedési lehetőségeket, s az emberek közelebb akarnak lenni családjukhoz. De Pesten is gyakori indok, hogy a lakáshoz közelebb vállalnak munkát.

A Metallochemiában gondot okozott az elszállásolás. A régi, jól kereső munkások is vidékre akarnak menni lakásért.

Törődés az emberekkel

A vándorlók között feltűnően sok a fiatal. A Lánggyárban a kilépők hetven százaléka harminc éven aluli volt. Ezért úgy vélik, hogy sokat tehetnek a fiatalok nevelésével.

De a vándorlás mérséklésének legfőbb módját a Beloianniszban ismerték fel. Általános tapasztalat, hogy a nők vándorlásának egyik fő oka a három műszak. De például a Beloianniszban is három műszakban dolgoznak az asszonyok, a bölcsőde és az óvoda pedig csak egy műszakban van nyitva. Ezért sokan javasolják a bölcsődékben és az óvodákban is a két műszakot — amíg nem lesz elég hetes óvoda.

A Beloianniszban megállapították azt is, hogy sokan az év elején távoznak, amikor kevés az anyag, a munka, nem keresnek jól a munkások. Más üzemben is fokozta a vándorlást az egyenetlen termelés.

A munkaerőhiány következményeivel Budapesten még sokáig számolni kell. A nők fokozottabb bevonásán, az idősebbek alkalmazásán, a gépesítésen kívül fontos tartalék a vándorlás mérséklése. Ennek viszont legsikeresebb útja a nagyobb törődés az emberekkel, a munka nagyobb szervezettsége.

Aczél Kovách Tamás